

Marcel Martí (1925-2010) a Palafrugell

En la vida quotidiana hi ha un munt de coses que ens passen desapercibudes. Hi són però no ens hi fixem. Això és especialment així en les nostres mirades del paisatge urbà. Passem de manera dislipcent, com qui no fa la cosa, per les múltiples realitats que ens ofereix la vida de la ciutat al llarg del dia i de la nit. Passem per alt infinitat de detalls que podrien cridar la nostra atenció i no ho fan. Ara mateix, sense anar més lluny, de cop i volta, la intensitat de les calorades, la força abrasadora del sol, fa més evident la manca d'aigua a la vida urbana. Passem per la plaça del Marquès de Camps o per la plaça de Catalunya i les fonts segueixen seques, sense aigua, sense justificació, o encara més flagrant el canal que envolta els jardins de la Devesa segueix sec i té un llit de vegetació seca i residus diversos. De cop veurem una clapa dels plàtans de la Devesa que groguegen i mostren assedegats la seva insuficient hidratació. Serà un clam, però ningú no ho veurà.

És el que ens passa sovint amb les escultures al carrer. Hi són però no les veiem. Inerts, han esdevingut fites fixes en el paisatge urbà i la majoria de la gent en desconeix l'autor i el sentit. Fixem-nos en l'espai de l'esquerra del Ter. Arran de riu, al peu del pavelló de Fontajau, hi ha una escultura de Xavier Corberó instal·lada el 1997 que du per nom *La família* i que representa un grup de figures d'una fa-

JOAQUIM NADAL I FARRERAS

mília amb una cistella al costat en un moment de lleure potser o en un descans en el peregrinatge de la família pels camins de l'emigració.

No gaire lluny d'aquí hi ha a la Rambla de Xavier Cugat l'escultura *Nefer* de Marcel Martí instal·lada el dia 9 de desembre de l'any 1988, en polièster i de 2,40 metres d'alçada sobre una peanya d'un metre com ens indica l'imprescindible Jaume Fabre a la seva *Guia d'escultures al carrer. (Itineraris a peu i amb cotxe)* (Girona, Ajuntament, 1991, edició ampliada de la de 1985). Un any més tard, el dia 18 d'abril de 1989, al carrer Font de l'Abat amb l'Avinguda de França es va instal·lar la peça *Atnel* del mateix Marcel Martí, de 9,40 metres d'alçada.

Naturalment em vull focalitzar en les peces de Marcel Martí per a remarcar que totes dues han esdevingut fites en el paisatge urbà i que s'hi han integrat amb naturalitat com a referents habituals.

Ara l'autor de les nostres dues escultures té una actualitat renovada amb motiu del centenari del seu naixement i

de l'exposició que li dedica la Fundació Vila Casas a Palafrugell a can Mario, comissariada per Aitor Quiney: *Marcel Martí. Ritme i Memòria*.

Aquesta exposició es va obrir el 7 de juny d'enguany i es mantindrà oberta fins el 23 de novembre de 2025. En un repàs de l'obra de dibuixant, pintor i escultor, sobretot amb obres de petit format (no només) i amb abundant documentació, transitem per l'obra de Marcel Martí que el va convertir en un dels escultors contemporanis més reconeguts de la Catalunya de la segona meitat del segle XX.

No hi poden faltar les aportacions i els treballs que Rafael Santos Torroella va dedicar a Marcel Martí. Aquí reprenem el fil gironí de l'escultor. Hi ha a l'exposició materials diversos del fons Santos Torroella de l'Ajuntament de Girona i també obra aportada pel Museu d'Història de Girona entre la qual destaca la contribució de Marcel Martí a l'homenatge que l'Assemblea Democràtica d'Artistes de Girona va dedicar a reivindicar la memòria de Carles Rahola.

L'avinentesa d'aquesta exposició ens posa davant d'un repàs biogràfic, cronològic i temàtic de Marcel Martí que en subratlla els valors principals d'una obra que té una presència més que notable en diversos espais públics de la geografia urbana de diverses ciutats dels territoris de parla catalana, La Bisbal i Palma, per posar només dos exemples entre molts.

M'ha complagut molt aquesta exposició i m'ha reafirmat en la meua alta valoració de les aportacions de mecenatge directe que va fer Antoni Vila Casas i que en el cas de Palafrugell ha deixat la reconversió d'una antiga fàbrica en centre d'art contemporani. La combinació de les exposicions temporals com aquesta que comentem i la col·lecció permanent en fan un llegat imprescindible que Palafrugell hauria de cuidar amb atenció i orgull. Conviuen a pocs metres aquesta fundació i el Museu del Suro. Juntament amb la Fundació Josep Pla configuren un triangle de l'oferta cultural de la vila de Palafrugell que té pocs equivalents.

Només espero que ara, i després d'haver passat per Palafrugell, els gironins valorin més les obres que formen part del nostre patrimoni ciutadà i municipal com ho feu el mateix Marcel Martí situant en el seu discurs d'ingrés a la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi, «L'escultura com a camí», llegit el 20 de gener de 1993, una fotografia a pàgina sencera de l'*Atnel* de Girona. ■